

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут охорони здоров'я
Кафедра теорії та методики фізичного виховання

08-01-120М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання лабораторних робіт із навчальної дисципліни

«Методологія наукових досліджень»

для здобувачів вищої другої (магістерського) рівня
за освітньо-професійними програмами «Фізкультурно-
спортивна реабілітація» і «Фітнес та рекреація»
спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІОЗ
Протокол № 11 від 29.08.2023

Рівне – 2023

Методичні вказівки до лабораторних робіт із навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» для здобувачів другого (магістерського) рівня за освітньо-професійними програмами «Фізкультурно-спортивна реабілітація» і «Фітнес та рекреація» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Гамма Т. В. – Рівне : НУВГП, 2023. – 26 с.

Укладач: Гамма Т. В., к.б.н., доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання.

Відповідальний за випуск – Гамма Т. В., к.б.н., доцент, в.о. завідувача кафедри теорії та методики фізичного виховання.

Керівник групи забезпечення освітньої програми «Фізкультурно-спортивна реабілітація»: Гамма Т. В., к.б.н., доцент.

Керівник групи забезпечення освітньої програми «Фітнес та рекреація»: Старіков В. С., доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання, заслужений працівник фізичної культури і спорту України.

© Т. В. Гамма, 2023

© НУВГП, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.	4
РОЗДІЛ 1. Теми лабораторних робіт.	5
РОЗДІЛ 2. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт.	7
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1. Методологія як наука, її сутність та функції.	7
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 2. Методологічні принципи наукового дослідження у фізичній культурі та спорті.	9
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 3. Порядок здійснення наукового дослідження, етапи виконання.	13
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації.	14
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 5. Викладення та аналіз результатів наукових досліджень, формування висновків дослідження, оформлення за існуючими вимогами.	15
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6 Підготовка і презентація результатів наукового дослідження. Підготовка матеріалів до друку, оформлення наукових праць, їх складові частини.	17
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 7. Науково-педагогічна діяльність майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.	20
РОЗДІЛ 3. Розподіл балів, які отримують студенти	23
Список рекомендованої літератури	25

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» для здобувачів другого (магістерського) рівня за освітньо-професійними програмами «Фізкультурно-спортивна реабілітація» і «Фітнес та рекреація» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» є сприяння здобувачам вищої освіти в опануванні спеціальних знань щодо самостійного виконання магістерської кваліфікаційної роботи на основі сформованої здатності до науково-дослідницької діяльності, до аналізу та вирішення наукових та професійних проблем шляхом застосування загальнонаукових і спеціально-наукових методів дослідження, навички організовувати експериментальні дослідження із застосуванням технічних засобів, інформаційних технологій і методів обробки результатів.

Основні завдання: оволодіння методологією та методикою наукових досліджень, навчитись відбирати й аналізувати необхідну інформацію, формувати мету й завдання, планувати й проводити експеримент, опрацьовувати результати вимірювань, порівнювати результати експерименту з теоретичними положеннями, формулювати висновки, за результатами дослідження складати звіт, готувати доповіді, наукові статті.

Предметом дисципліни “Методологія наукових досліджень” є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов'язані з науковою та практичною професійною діяльністю в сфері економіки.

РОЗДІЛ 1. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Методологія як наука, її сутність та функції.	2
2.	Тема 2. Методологічні принципи наукового дослідження у фізичній культурі та спорті.	2
3.	Тема 3. Порядок здійснення наукового дослідження, етапи виконання.	2
4.	Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації.	2
5.	Тема 5. Викладення та аналіз результатів наукових досліджень, формування висновків дослідження, оформлення за існуючими вимогами.	2
6.	Тема 6. Підготовка і презентація результатів наукового дослідження. Підготовка матеріалів до друку, оформлення наукових праць, їх складові частини.	2

7.	Тема 7. Науково-педагогічна діяльність майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.	2
	Разом	14

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1 Методологія як наука, її сутність та функції.

Мета: ознайомити студентів з навчальною дисципліною.

Завдання:

1. Опрацювати літературу за темою.
2. Опрацювати термінологію за темою.
3. Розглянути і систематизувати отримані знання лекційного матеріалу.

Короткий огляд теми:

Слово-термін «методологія» (від грец. Methodos - дослідження і logos - знання) позначає вчення про науковий метод пізнання, а також сукупність методів, що застосовуються у будь-якій науці. Методологія - це спосіб дослідження явищ, підхід до досліджуваних явищ, планомірний шлях наукового пізнання і встановлення істини.

Методологія – це вчення про найбільш загальні принципи, структуру, логічну організацію, методи та засоби пізнання і перетворення навколишнього світу. Під методологією соціально-педагогічного дослідження мається на увазі вчення про принципи побудови, форми і способи науково-пізнавальної соціально-педагогічної діяльності.

Методологія виконує такі функції:

- визначає способи здобуття наукових знань, які відображають динамічні процеси та явища;
- направляє, передбачає особливий шлях, на якому досягається певна науково-дослідницька мета;
- забезпечує всебічність отримання інформації щодо процесу чи явища, що вивчається;
- допомагає введенню нової інформації до фонду теорії науки;

- забезпечує уточнення, збагачення, систематизацію термінів і понять у науці;
- створює систему наукової інформації, яка базується на об'єктивних фактах, і логіко-аналітичний інструмент наукового пізнання.

Рівні методології – це складна система, в рамках якої між ними існує певна супідрядність: філософський рівень виступає як змістовна підстава всякого методологічного знання, визначаючи світоглядні підходи до процесу пізнання й перетворення дійсності.

Загальноприйнята в сучасній науці типологія виділяє наступні рівні методології:

I-й рівень (вищий) - філософський рівень, або рівень філософської методології. Він включає в себе загальні принципи пізнання і категоріальний лад науки в цілому (структурні компоненти), а також всю систему філософського знання (функціональні компоненти);

II-й рівень - загальнонаукова методологія, або рівень методології загальнонаукових принципів дослідження. Цей рівень включає в себе всі теоретичні концепції, що застосовуються до всіх або більшості наукових дисциплін;

III-й рівень - конкретно-наукова методологія, або рівень конкретно наукової методології. Він являє сукупність методів, принципів дослідження і процедур, що застосовуються у тій чи іншій спеціальній науковій дисципліні;

IV-й рівень - технологічна методологія, або рівень методик і техніки дослідження. Даний рівень становить сукупність методик і техніки дослідження, тобто набір процедур, що забезпечують отримання 4 достовірного емпіричного матеріалу і його первинну обробку, після якої він може включатися в масив наукового знання.

Методологічне знання може виступати або в дескриптивній (описовій), або у прескриптивній (нормативній) формі.

Дескриптивна форма методологічного знання, або дескриптивна методологія, - це вчення про структуру

наукового знання, закономірності наукового пізнання; орієнтир в процесі нових досліджень; ретроспективний (звернення до минулого) опис реалізованих процесів наукового пізнання.

Прескриптивна форма методологічного знання, або прескриптивна методологія, - це вчення про регуляцію діяльності наукового пізнання; нормативний компонент методології, пов'язаний з конституцією і розробкою позитивних рекомендацій і правил здійснення наукової діяльності.

Питання модульного контролю:

1. Що означає термін «методологія»?
2. Які функції виконує методологія?
3. Назвіть і охарактеризуйте рівні методології?

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 2

Методологічні принципи наукового дослідження у фізичній культурі та спорті.

Мета: ознайомити студентів з методологічними принципами наукового дослідження у фізичній культурі та спорті.

Завдання:

1. Опрацювати літературу за темою.
2. Опрацювати термінологію за темою.
3. Розглянути і систематизувати отриманні знання лекційного матеріалу.

Короткий огляд теми:

До загальних принципів належать такі:

- принцип єдності теорії та практики – визначає практику як критерій істинності певного теоретичного положення. Теорія, яка не спирається на практику, – безплідна. Вона призвана освітлювати шлях практиці. З іншого боку практика, не керована науковою теорією,

страждає стихійністю, відсутністю цілеспрямованості, низькою ефективністю. Без глибокого та всебічного наукового аналізу практики навчально-виховного процесу неможливо визначити шляхи його удосконалення, ефективно розв'язувати оздоровчі, тренувальні, виховні та навчальні завдання, формувати різнобічно розвинену особистість;

- принцип конкретно-історичного підходу до досліджуваної проблеми – визначає (на підставі досвіду) неможливість досліджувати будь-яку проблему сфери фізичної культури, дотримуючись усталених шаблонів і не намагаючись удосконалити їх. Під час дослідження варто шукати пояснення нових фактів, явищ, доповнювати і уточнювати існуючі погляди, бути сміливим, висловлювати передбачення. Водночас сміливість має бути науково обґрунтованою, оскільки дослідження у сфері фізичної культури пов'язані у більшості випадків з дітьми та молоддю. Дотримуючись цього принципу дослідник має оцінювати існуючі педагогічні явища і факти з позицій сучасності;
- принцип об'єктивності дослідження полягає у тому, щоб знайти шляхи і засоби проникнення в суть явища, не вносячи при цьому нічого зовнішнього і суб'єктивного;
- принцип всебічності вивчення процесів і явищ, що входять до кола наукових інтересів у сфері фізичної культури, забезпечує успіх дослідження, оскільки кожний феномен пов'язаний з іншими явленнями, а його ізолюване, однобічне вивчення призводить до помилкових висновків. Водночас, цей методологічний принцип передбачає комплексний підхід до вивчення процесів і явищ, визначення всіх взаємозв'язків досліджуваного феномена, врахування зовнішніх впливів, усунення випадкових факторів. Інші суттєві вимоги комплексного підходу – використання під час дослідження різноманітних методів та їх поєднань,

використання знань інших галузей науки, насамперед фізіології, біохімії, соціології, культурології, психології, кібернетики;

- принцип єдності історичного та логічного – виходить з того, що логіка пізнання певного процесу, явища відтворює логіку його розвитку, тобто його історію. Наприклад, історія розвитку фенотипу є своєрідним ключем до розуміння конкретної особистості, сприяє прийняттю практичних рішень з її оздоровлення, навчання, виховання та тренування;
- принцип системності – передбачає системне вивчення об'єкта: виявлення елементів, упорядкування зв'язків між ними, вирішення з багатьох зв'язків головних, що забезпечують об'єднання різних елементів у систему. Системний підхід виявляє структуру та організацію системи, основні засади управління нею. Специфічні принципи повинні обов'язково реалізовуватися дослідниками у галузі педагогіки та фізичного виховання та спорту. До них належать такі принципи:
 - принцип детермінізму зобов'язує дослідника враховувати вплив різних факторів та причин на розвиток явищ, що вивчаються. Зокрема, в разі дослідження особистості враховують три підсистеми детермінації її поведінки – минуле, сучасне і майбутнє, що між собою взаємозв'язані і зумовлюють одна одну. При цьому минуле віддзеркалюється у життєвому шляху особистості, її біографії, притаманних якостях і моральному статусі. Сучасне впливає на свідомість, поведінку, поступки, мотиви діяльності;
 - принцип єдності зовнішніх впливів і внутрішніх умов передбачає пізнання внутрішнього змісту особистості оцінюванням її зовнішньої поведінки, справ і вчинків. У процесі суспільного розвитку людини чимраз складнішою стає її внутрішня природа, підвищується питома вага внутрішніх умов розвитку щодо зовнішніх. Співвідношення внутрішнього та зовнішнього у розвитку

особистості змінюється як історично, так і на різних етапах життєвого шляху людини: чим вона розвиненіша, тим більшою мірою прогрес її особистості пов'язаний з актуалізацією внутрішніх факторів;

- принцип активної діяльності особистості – акцентує увагу дослідника на тому, що не тільки середовище формує особистість, а й особистість активно пізнає і перетворює довкілля. Принцип передбачає аналіз змін особистості через призму її діяльності. Поза діяльністю немає людини, але сутність людини не вичерпується діяльністю і не зводиться до неї. Педагогічний вплив на особистість повинен враховувати характер її діяльності, і здебільшого найефективнішим впливом є корекція цієї діяльності;
- принцип розвитку – передбачає вивчення досліджуваних явищ у постійній зміні, постійному розв'язанні суперечностей під впливом системи внутрішніх та зовнішніх детермінант. Цей принцип розглядається у двох аспектах: історичному розвитку особистості від її зародження до теперішнього стану (філогенез) та розвитку особистості конкретної людини (онтогенез). Крім цього, необхідно розглядати розвиток різних компонентів особистості, наприклад її спрямованість, характер, інші якості. Зрозуміло, що ефективність педагогічного впливу залежатиме від повноти врахування розвитку особистості, на яку впливає педагог.

Питання модульного контролю:

1. Дайте характеристику загальним методологічним принципам.
2. Дайте характеристику специфічним методологічним принципам

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 3

Порядок здійснення наукового дослідження, етапи виконання.

Мета: ознайомити студентів з порядком здійснення наукового дослідження, етапами виконання.

Завдання:

1. Опрацювати літературу за темою.
2. Опрацювати термінологію за темою.
3. Розглянути і систематизувати отриманні знання лекційного матеріалу.

Короткий огляд теми:

Весь процес наукового дослідження, у т.ч. й підготовку магістерської роботи як самостійної науково-дослідницької кваліфікаційної роботи, необхідно поділити на етапи:

1. Обґрунтування наукової проблеми, формулювання теми дослідження.
2. Постановка мети і конкретних завдань дослідження.
3. Визначення об'єкта і предмета дослідження.
4. Накопичення необхідної наукової інформації, пошук літературних та інших джерел відповідно до теми і завдань дослідження, їх вивчення й аналіз.
5. Відпрацювання гіпотез і теоретичних передумов дослідження.
6. Вибір системи методів проведення дослідження.
7. Обробка, аналіз, опис процесу та результатів дослідження, що проводилося згідно з розробленою програмою і методикою.
8. Обговорення результатів дослідження.
9. Формулювання висновків та оцінка одержаних результатів, їх публічний захист.

Питання модульного контролю:

1. Назвіть етапи проведення наукового дослідження.

2. Дайте визначення об'єкта і предмета дослідження.
3. Яким чином формується мета та завдання роботи?
4. Як сформулювати висновки наукового дослідження?

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 4
Інформаційне забезпечення наукових досліджень.
Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації.

Мета: навчити студентів пошуку, накопиченню та опрацюванню наукової інформації.

Завдання:

1. Опрацювати літературу за темою.
2. Опрацювати термінологію за темою.
3. Розглянути і систематизувати отриманні знання лекційного матеріалу.

Короткий огляд теми:

За ступенем наукової новизни розрізняють:

а) нову інформацію, що відображає новизну запропонованого рішення теоретичного або практичного завдання;

б) релевантну, яка раніше містилась в аналогах (наприклад, в методичних вказівках).

За призначенням виділяють:

а) повідомлювану інформацію, що отримана в процесі дослідження;

б) управлінську інформацію, яка необхідна для прийняття управлінських рішень.

Значення і роль інформації:

- без неї не може бути проведене те чи інше наукове дослідження;
- інформація досить швидко старіє, і потрібне постійне поновлення матеріалів;
- інформація для дослідника є предметом і результатом його праці тощо.

Джерела наукової інформації:

- монографія;
- збірник;
- періодичні видання;
- патентно-ліцензійні видання (патентні бюлетені);
- стандарти;
- навчальна література;
- надруковані документи;
- науково-інформаційна діяльність;
- довідково-інформаційний фонд;
- довідково-пошуковий апарат;
- інформаційні ресурси спільного користування;
- інформаційний ринок.

Питання модульного контролю:

1. Дайте визначення терміну «Інформація». Назвіть види інформації.
2. Охарактеризуйте значення інформації?
3. Назвіть основні джерела інформації.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 5

Викладення та аналіз результатів наукових досліджень, формування висновків дослідження, оформлення за існуючими вимогами.

Мета: ознайомитись викладенням та аналізом результатів наукових досліджень.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Опрацювати термінологію за темою.
3. Розглянути і систематизувати отриманні знання лекційного матеріалу.

Короткий огляд теми:

Результати власних досліджень та їхнє обговорення (розділ III).

Типова структура розділу: стислий вступ; повторний виклад завдань дослідження; виклад експериментального матеріалу; резюме (стислий висновок).

Зміст складових частин типової структури:

1. Стислий вступ. Його ціль – показати логіку побудови цього розділу й конкретизувати її переліком підрозділів у їхній послідовності.

2. Згідно із завданнями дослідження отриманий експериментальний матеріал доцільно подати в логічній послідовності у вигляді підрозділів, відповідно до плану роботи. Для розкриття поставлених завдань, доказу нових положень, виявлення закономірностей досліджуваних процесів і явищ слід провести їхній опис та характеристику, зіставляючи з уже відомим матеріалом чи концепціями. Особливу увагу потрібно звернути на виявлення закономірностей.

3. Наприкінці кожного розділу має бути резюме (короткий висновок), який містить виклад підсумків роботи з розв’язання конкретного завдання. Обсяг резюме – не більше однієї машинописної сторінки. Обсяг розділу: 10-25 сторінок.

Розділ IV. Аналіз й узагальнення результатів дослідження.

Під час обговорення результатів власних досліджень із посиланням на літературу потрібно їх проаналізувати, показати ступінь досягнення поставленої мети, розв’язання завдань і підтвердження робочої гіпотези. При цьому розкриваються виявлені тенденції та закономірності, власні результати досліджень порівнюються з даними, виявленими раніше іншими авторами.

У ході викладу бажано полемізувати з наявними концепціями, методами, організацією досліджень, висновками, що розглянуті в огляді літератури, які зробили інші автори.

У висновку слід зазначити, як отримані дані доповнюють чи підтверджують, розширюють відомості з досліджуваного питання. Обсяг розділу: 10-15 сторінок.

Висновки мають відповідати темі й охоплювати всі поставлені в роботі завдання, бути конкретними, логічними та лаконічними, а деякі з них, які містять елементи новизни, – включати узагальнені кількісні дані й містити рекомендації з теоретичної та практичної реалізації отриманих автором результатів. Висновки містять у конкретизованій формі кінцевий результат виконаної роботи й показують перспективу подальших досліджень із відповідної теми. Обсяг загальних висновків – 2-5 сторінок.

Питання модульного контролю:

1. Пояснить загальні вимоги щодо висвітлення результатів наукового дослідження.
2. . Сформулювати основні вимоги до оформлення аналізу і обговорення результатів наукової роботи.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6

Підготовка і презентація результатів наукового дослідження. Підготовка матеріалів до друку, оформлення наукових праць, їх складові частини.

Мета: ознайомитись з підготівкою і презентацією результатів наукового дослідження.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Опрацювати термінологію за темою.
3. Розглянути і систематизувати отриманні знання лекційного матеріалу.

Короткий огляд теми:

Основними формами презентації, призначеними для публікації у наукових виданнях є наукова стаття, монографія, тези (доповіді).

Наукова стаття – це закінчений авторський твір невеликого обсягу, що представляє результати оригінального наукового дослідження (первинна наукова стаття) або присвячений розгляду раніше опублікованих

наукових робіт, пов'язаних загальною проблематикою (оглядова наукова стаття).

Наукова стаття містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання з теми дисертації, фіксує науковий пріоритет автора, робить матеріал надбанням фахівців.

У первинних наукових статтях авторами викладається інформація про проведене дослідження у формі, що дозволяє іншим членам наукової спільноти оцінити дослідження, відтворити експерименти, а також оцінити ідеї, міркування і зроблені з них висновки.

Оглядові наукові статті призначені для узагальнення, аналізу, оцінки, підсумовування або синтезу раніше опублікованої інформації (первинних наукових публікацій). Часто наукова стаття поєднує в собі ці два типи наукових текстів, включаючи оглядову і оригінальну частини.

Стаття – це твір невеликого розміру у періодичному виданні або неперіодичному збірнику. Кількість надрукованих статей – головний формальний показник діяльності науковця.

Наукова стаття є одним з основних видів публікацій, у якій представляються отримані автором наукові результати.

Науковими, у відповідності до вимог ВАК України, вважаються статті, що мають такі необхідні елементи:

- постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;

- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання означеної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття;

- формулювання цілей статті (постановка завдання);

- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;

– висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Наукова стаття повинна:

- демонструвати хорошу ерудицію автора з даного питання (теми, проблеми);

- містити у вступі основну тезу (ідею, гіпотезу), яка буде розвинена далі в статті;

- володіти чіткою структурною організацією і хорошою композицією тексту;

- містити цитати і парафрази, які допомагають розвинути і довести головну тезу;

- включати грамотно оформлену систему посилань, виносок, приміток;

- включати бібліографічний список;

- демонструвати ретельну, об'єктивну документацію джерел тих ідей, концепцій, гіпотез, які наводяться в статті;

- мати формат, що відповідає редакторським вимогам і акуратне оформлення тексту.

Особливістю наукової статті є те, що її автор в процесі роботи повинен бути націлений на отримання нового знання, нової інформації, невідомої йому раніше.

Наукові статті до дисертацій мають обов'язково бути опубліковані у виданнях, перелік яких затверджений ВАК України.

Наукова стаття майже завжди має обмеження (8-10 сторінок друкованого тексту) і бажано містити менше графіків та інших ілюстрацій. Назва наукової статті повинна бути по можливості короткою, чіткою, відповідати її змісту. Наукова стаття направляється до редакції в завершеному вигляді відповідно до вимог, які публікуються в окремих номерах журналів або збірниках у вигляді пам'ятки авторам. Оптимальний обсяг наукової статті – 6-12 сторінок друкованого на комп'ютері тексту через 1,5 інтервали, шрифт 14 (0,5 – 0,7 друкованого аркушу). Однак, кожне наукове фахове видання може мати свої вимоги до оформлення статей.

Питання модульного контролю:

1. Дайте визначення терміну «наукова стаття».
2. Які статті вважаються науковими?
3. Назвіть основні вимоги, які висуваються до наукових статей.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 7

Науково-педагогічна діяльність майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.

Мета: ознайомитись з науково-педагогічною діяльністю майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Опрацювати термінологію за темою.
3. Розглянути і систематизувати отриманні знання лекційного матеріалу.

Короткий огляд теми:

Науково-дослідна робота у сучасних вищих навчальних закладах в організаційному, змістовному і результативному плані має свою специфіку і передбачає розв'язання конкретних завдань, найважливішими серед яких є:

- забезпечення фундаментальних, теоретичних, експериментальних прикладних досліджень у різних галузях наук згідно з планами навчального закладу;
- підготовка кадрів вищої кваліфікації;
- здійснення зв'язків науково-дослідної роботи з навчально-виховним процесом сучасних вищих навчальних закладів;
- упровадження наукових напрацювань, у першу чергу викладання навчального матеріалу у практику вищої школи, а також у різні галузі науки і освіти;
- залучення студентів до науково-дослідної роботи.

Забезпечення компонентів педагогічної діяльності на рівні сучасних вимог можливе за умови високого

професіоналізму діяльності викладача і професіоналізму його як особистості. Професіоналізм діяльності викладача вищого навчального закладу передбачає, серед іншого, і оптимальне поєднання суто педагогічної діяльності з науково-дослідною та навчально-методичною роботою.

Педагог вищої школи – учений у галузі науки, яку викладає. Він не тільки ґрунтовно володіє своїм предметом, а й самостійно проводить дослідження певної наукової проблеми, збагачує навчальний курс новими теоретичними висновками й науковими положеннями, бере участь у роботі наукових конференцій і семінарів, публікує наукові статті й монографії тощо. Гармонійне поєднання наукової та педагогічної роботи в діяльності викладача підвищує ефективність викладання, посилює пізнавально-творчий його аспект. Науково-дослідна діяльність як важливий компонент професійної діяльності викладачів спрямовує їх творчий пошук на розробку нових теоретичних концепцій, ефективних методик і освітніх технологій тощо.

Упровадження результатів науково-дослідної діяльності викладачів у практику вищого навчального закладу дозволяє піднімати рівень професійної підготовки майбутніх фахівців на якісно новий рівень.

Наукова й педагогічна діяльність – це різні види діяльності, що відбивається, зокрема, у поняттях: наукова діяльність – спеціалізована діяльність, орієнтована на здобуття нового знання; педагогічна діяльність – спеціалізована діяльність із передачі знання.

Завдання науково-дослідної роботи студентів у ЗВО полягає в розвитку в них умінь пошукової, дослідницької діяльності, творчого розв'язання навчально-виховних завдань під час роботи у школі, а також у формуванні вміннь застосування методів наукових досліджень на практиці. Завдяки участі у науковій роботі студент оволодіває навичками роботи з різноманітними інформаційними джерелами, здобуває вміння організовувати наукові гуртки школярів та керувати їх діяльністю.

Серед найважливіших завдань науково-дослідної роботи слід назвати:

- залучення науково-педагогічних працівників до виконання наукових досліджень, що сприяють розвитку науки, техніки та технологій;

- використання отриманих наукових результатів в освітньому процесі;

- сприяння підготовці науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, підвищенню наукової кваліфікації професорсько-викладацьких кадрів;

- практичне ознайомлення студентів з постановкою й розв'язанням наукових і технічних проблем і залучення найбільш здатних з них до виконання наукових досліджень.

Взаємопов'язаними елементами науково-дослідної роботи студентів є:

- навчання студентів елементів дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості;

- наукові дослідження, що здійснюються студенти під керівництвом професорів і викладачів.

Питання модульного контролю:

1. Окресліть специфіку науково-дослідної роботи?
2. Назвіть найважливіші завдання науково-дослідної роботи.

РОЗДІЛ 3

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Вид контролю: 2 семестр – залік.

Методи контролю

1. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни оцінюється: участь студентів в обговоренні питань, винесених на лабораторні заняття та проблемних ситуацій; розв'язок ситуаційних вправ; самостійно підготовлені повідомлення студентів за темою лабораторного заняття; на кожному лабораторному занятті проводиться письмове опитування по темі у вигляді визначення п'яти понять або 10 тестів закритої форми з однією правильною відповіддю з 5-ти можливих; оцінюється звіт по ІНДЗ; проведення модульного поточного контролю через навчально-науковий центр незалежного оцінювання.

2. Підсумковий контроль знань відбувається відповідно до Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (сайт НУВГП).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума		
								Модульні контролю		
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	ІНДЗ	МК 1	МК 2	
7	7	7	7	7	7	7	11	20	20	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
74–81		
64–73	задовільно	
60–63		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ахметов Р. Ф. Основи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті : навч. посіб. Житомир : Видавець О. О. Євенок, 2018. 204 с.
2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
3. Богуславська В. Бріскін Ю., Пітин М. Напрями застосування новітніх інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2017. № 2. С. 16–20.
4. Методичні рекомендації з виконання дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» за напрямом підготовки 8.01020101 «Фізичне виховання» / уклад.: О. А. Томенко, Т. О. Лоза. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. 52 с.
5. Оцінювання психофізіологічних станів у спорті : монографія / Георгій Коробейніков, Євген Приступа, Леся Коробейнікова, Юрій Бріскін. Львів : ЛДУФК, 2013. 311 с.
6. Педагогічний експеримент : навч. посіб. для студ. пед. ВНЗ / Євдокимов В. І., Гавриш І. В., Агапова Т. П., Олійник Т. О. Харків : ОВС, 2001. 148 с.
7. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій. *Бюлетень Вищої атестаційної комісії України*. 2007. № 6. С. 9–17.
8. Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт) : навчальний посібник / В. М. Костюкевич, В. І. Воронова, О. А. Шинкарук, О. В. Борисова; за заг. ред. В. М. Костюкевича. Вінниця : ТОВ «Нілан – ЛТД», 2016. 554 с.
9. Пономаренко Л. А. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : метод. поради. Київ : Толока, 2001. 80 с.

10. Фізичне виховання і спорт: основи наукових досліджень : навчальний посібник / С. О. Черненко, О. М. Олійник, Ю. О. Долинний, Н. А. Пастушкова. Краматорськ : ДДМА, 2020. 115 с.
11. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
URL: <http://www.mon.gov.ua>
12. Офіційний сайт Національної академії наук України.
URL: <http://www.nas.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>